

Димка МИТЕВА

ЕДЕН ЗНАЧАЕН ЈУБИЛЕЈ

(35 години на македонската азбука и правопис)

Македонски јазик, Год. XXXI,
Институт за македонски јазик „Крсте
Мисирков“, Скопје 1980, стр. 319–
320.

YU ISSN 0025–1089

Изминаа веќе 35 години од донесувањето на еден од најзначајните акти во животот на македонскиот народ – објавувањето на македонската азбука и правопис. Зад овие прости зборови стои голема содржина: всушност се кодифицира македонскиот народен јазик и со тоа Македонците го добија својот јазичен стандард. Се разбира, за да се дојде до македонскиот литературен јазик, требаше да се вложат многу напори на повеќе претходни генерации на Македонците, напори и на културното и на политичкото поле. Народноослободителната борба на македонскиот народ во заедница со другите југословенски народи со својот победоносен крај на 7 јуни 1945 година ги круниса тие напори и мечти на Македонците.

По тој повод на 6. VI 1980 година во амфитеатарот на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје свечено се одбележа значајната годишнина од оваа голема културна победа на македонскиот народ. Покрај соработниците од споменатиов Институт и од другите сродни институции, на свечениот собир присуствуваа наши највисоки општествено-политички раководители на Републиката и градот и голем број истакнати научни и културни работници,

меѓу кои и Ангел Чемерски, Благоја Талески, Благој Попов, Крсте Марковски, Михаило Апостолски, Боро Денков, Кочо Битолјану, Харалампие Поленаковиќ и др. Прославата ја увеличи со своето присуство Иван Стамболиќ, претседател на Извршниот совет на Собранието на СР Србија.

Од името на Организациониот одбор свечениот собир го отвори и ги поздрави присутните гости проф. РУЖА ПАНОСКА.

На почетокот од седницата, присутните со едноминутно молчење му оддадоа почит на великанот на нашата епоха – другарот Тито.

На свечениот собир поднесоа свои реферати четворица истакнати работници на полето на македонскиот јазик: акад. **БЛАЖЕ КОНЕСКИ**, проф. **Радмила Угринова-Скаловска**, научниот советник **Трајко Стаматоски** и научниот советник **Тодор Димитровски**.

Во рефератот „Кон 35-годишнината од донесувањето на македонската азбука и правопис“ Трајко Стаматоски го истакна значењето на донесувањето на азбуката и правописот и на извонредниот резултат што притоа го постигнаа нивните составувачи. „Фактот што во овие 35 години нашиот правопис ја покажа својата животност, што е тој само доразработуван и доуточнуван говори дека тој е составен со солидно познавање на системот и духот на нашиот јазик, со убав однос кон неговото минато и со уште поубав поглед кон неговата иднина. На творците на нашата азбука и правопис, на установувачите на нормите на македонскиот литературен јазик, затоа им припаѓа заслужено признание и наша благодарност“. – Понатаму, Т. Стаматоски се задржа на резултатите од проучувањето и научната обработка на македонскиот јазик и на неговото сè поистакнато место во славистичките проучувања во светот.

Во рефератот на проф. Радмила Угринова-Скаловска „Писмениот јазик во средновековна Македонија“ се истакнати одделни моменти од развојот на писменоста во Македонија во Средниот век, базирана, главно, врз црковносло-

венска книжнина, во која по силата на историскиот развој на јазикот доаѓаат до израз цртите на народниот јазик.

Акад. **БЛАЖЕ КОНЕСКИ** се задржа на „Македонскиот писмен јазик во XIX и почетокот на XX век“, од времето на дејноста на првите македонски книжевници Јоаким Крчовски и Кирил Пејчиновиќ, па до Крсте Мисирков. Тој ги истакна напорите на македонските луѓе на перото да оформат еден писмен јазик со кој ќе се служат Македонците. За жал, напорите на тие луѓе поради ред политички и други околности не можеа да доведат до создавањето на еден единствен македонски литературен јазик. Дури со појавата на Крсте Мисирков имаше еден мошне сериозен обид за синтеза на напорите направени во XIX век за создавањето на македонскиот литературен јазик.

Во рефератот на Тодор Димитровски „Некои аспекти на усвојувањето на македонскиот стандарден јазик“ се истакнати несомнените резултати што се за овие 35 години употреба и примена на литературниот јазик постигнати во најразличните области на општествениот живот. Понатаму е насликана сегашната состојба на јазичниот стандард во различни наши средини и се покажани објективните и субјективните пречки за подигање на јазичната култура на нашите луѓе на уште повисок степен.

Рефератите предизвикаа живо интересирање, а печатот во Републиката објави поголеми изводи од нив. Полните текстови на рефератите ќе бидат објавени во списанието „Литературен збор“.